

แพทยสภา The Medical Council

ชั้น 7 อาคาร 6 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง นนทบุรี 11000

7th Floor, Office of the Permanent Secretary, The Ministry of Public Health, Tiwanond Rd., Nonthaburi 11000, Thailand.

Tel: (0)2590-1880-1, (0) 2590-1883, (0) 2590-1886-8, (0) 2590-1894, (0) 2591-8614 Fax: (0) 2591-8614-5

Website : www.tmc.or.th E-Mail : tmc@tmc.or.th, tmc@health.moph.go.th

ประกาศแพทยสภา

ที่ 36 /2555

เรื่อง เกณฑ์ว่าด้วยการขอเปิดดำเนินการ/ปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยกระบวนการวิธีพิจารณารับรองหลักสูตรและสถาบันผลิตแพทย์ ตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2547 หมวด 1 ข้อ 4 ให้กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย เสนอหลักเกณฑ์การขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ให้คณะกรรมการแพทยสภาพิจารณา และคณะกรรมการแพทยสภาในการประชุมครั้งที่ 4/2555 วันที่ 12 เมษายน 2555 รับทราบและรับรองเกณฑ์ว่าด้วยการขอเปิดดำเนินการ/ปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ดังนี้

เกณฑ์ว่าด้วยการขอเปิดดำเนินการ/ปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่มีความประสงค์จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ต้องมีคุณสมบัติ มีความพร้อมในการจัดการศึกษา และมีทรัพยากรด้านต่างๆครบถ้วนตามหัวข้อต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่ขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต
2. อาจารย์
3. การรับนักศึกษา
4. หลักสูตร
5. ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับเตรียมแพทย์
6. ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปริคลินิก
7. ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับคลินิก
8. ระบบการดูแลนักศึกษา / ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา
9. อาคารสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน
10. หอพักนักศึกษา สวัสดิการ สโมสร สถานที่สำหรับกีฬาและสันทนาการ
11. ห้องสมุด / สื่อสารสนเทศ
12. การบริหารจัดการ
13. แหล่งเงินงบประมาณ
14. บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
15. การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการประเมินสถาบัน

เกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติ ความพร้อมและทรัพยากรต่างๆตามหัวข้อข้างต้น มีรายละเอียด ดังนี้

1. คุณสมบัติของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่ขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะเปิดสอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องมีความพร้อมดังนี้
 - (1) เป็นมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับรอง และมีการจัดการศึกษาระดับปริญญาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป รวมทั้งมีบรรยากาศทางวิชาการในลักษณะสังคม นักวิชาการ เพื่อเสริมสร้างคุณสมบัติในการใฝ่รู้ใฝ่แก่นักศึกษา
 - (2) มีคณะหรือหน่วยงานเทียบเท่าคณะในมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยผู้บริหารมหาวิทยาลัยและคณะที่รับผิดชอบดำเนินการต้องไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวที่อาจขัดขวางการบริหารงานและการพัฒนาสถาบัน
 - (3) หากเป็นมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะต้องไม่แสวงหากำไร โดยให้จัดตั้งมูลนิธิหรือกองทุนที่มีทุนสำรองเพียงพอในการดำเนินการระยะยาวและให้มีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและแพทยสภาเป็นกรรมการของมูลนิธิหรือกองทุนโดยตำแหน่ง
 - (4) มีปณิธานและพันธกิจระบุไว้ชัดเจนว่ามุ่งผลิตแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม แพทยสภา และคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการและระบบบริการสุขภาพของประเทศ และมีความสามารถที่จะศึกษาต่อเนื่องในระดับหลังปริญญาได้ และมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่สอดคล้องกับพันธกิจ
 - (5) มีระบบบริหารงานที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุตามปณิธาน ได้แก่ การบริหารงานทั่วไป การบริหารการศึกษา เป็นต้น ระบบบริหารงานดังกล่าวให้ทำเป็นระเบียบของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา และประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทั่วกัน
 - (6) ในระยะเริ่มแรก (ประมาณ 7 ปี) มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่ขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ควรทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรกับมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์ดำเนินการเปิดหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตมาแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ปี ให้ช่วยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา/ช่วยเหลือหรือเป็นสถาบันพี่เลี้ยง “โดยสถาบันพี่เลี้ยงควรพิจารณาให้อยู่ในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกันเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ” ทั้งนี้ สถาบันพี่เลี้ยงไม่ควรรับเป็นเป็นที่ปรึกษา/ช่วยเหลือสถาบันเปิดดำเนินการใหม่เกินกว่า 2 สถาบันในเวลาเดียวกัน
 - (7) ก่อนเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการให้แพทยสภารับรองหลักสูตรเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิ์เข้าสอบเพื่อขอรับใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม และจะต้องมีความพร้อมในการจัดการศึกษาและทรัพยากรต่างๆโดยเฉพาะอาจารย์ สื่อการศึกษาและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งเงินงบประมาณครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดตั้งจะระบุในข้อต่อไป ทั้งนี้จะต้องมีแผนดำเนินงานระยะ 5 ปีที่มีความชัดเจนและเป็นไปได้ โดยต้องมีแผนปฏิบัติการแสดงให้เห็นว่ามีความพร้อมดังกล่าวก่อนเริ่มการศึกษาของแต่ละชั้นปีอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา

2. อาจารย์

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องบริหารจัดการให้มีอาจารย์ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) จำนวนอาจารย์ประจำ

ให้ใช้อัตราส่วน อาจารย์ : นักศึกษา = 1:4 เป็นเกณฑ์เฉลี่ยสำหรับจำนวนอาจารย์และนักศึกษาทุกชั้นปี ตลอดหลักสูตร สำหรับการเรียนการสอนบางส่วนของหลักสูตรหรือบางรายวิชา ซึ่งต้องการการสอนและการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด จะต้องจัดให้มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนเพียงพอต่อการเรียนการสอนในส่วนนั้นๆ

(2) คุณวุฒิของอาจารย์ประจำ

ให้ใช้อัตราส่วน ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า : ปริญญาโทหรือเทียบเท่า : ปริญญาตรี = 40:50:10 อัตราส่วนนี้เป็นเกณฑ์โดยเฉลี่ย แต่เนื่องจากรายวิชาแต่ละรายวิชาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตมักแบ่งเป็นสาขาวิชาย่อย มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาจัดให้มีอาจารย์ซึ่งเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาย่อยนั้นๆตามความเหมาะสมด้วย เพื่อให้เกิดความหลากหลายในด้านเนื้อหาวิชาที่จะสอนนักศึกษาแพทย์

(3) ภาระงานของอาจารย์

อาจารย์ 1 คนไม่ควรมีชั่วโมงสอนเกิน 10 หน่วยกิตต่อภาคการศึกษา ในระบบทวิภาค (150 ชั่วโมงสำหรับการสอนภาคทฤษฎี หรือ 300 ชั่วโมงสำหรับการสอนภาคปฏิบัติ โดยหมายถึงทุกรายวิชาที่อาจารย์ท่านนั้นๆ รับผิดชอบสอน) ทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์มีเวลาในการออกแบบ วางแผน เตรียมการสอนและการประเมินผล เพื่อให้การเรียนการสอนและการประเมินผลมีคุณภาพ หากอาจารย์ต้องมีภาระหน้าที่อื่น เช่น งานบริการ งานบริหาร งานวิจัย ฯลฯ จำนวนชั่วโมงสอนต้องลดลง และมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาต้องเพิ่มจำนวนอาจารย์จากเกณฑ์ปกติเพื่อชดเชย

(4) อาจารย์ประจำ - อาจารย์พิเศษ

ในแต่ละรายวิชาจำเป็นต้องมีอาจารย์ประจำอย่างน้อย 2 คนเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการเรียนการสอน กำหนดหัวข้อ รายละเอียดของเนื้อหาและวิธีการสอน กำหนดตัวอาจารย์ผู้สอน กำกับดูแลให้การเรียนการสอนและการประเมินผลเป็นไปตามแผนการเรียนการสอน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำดังกล่าวจะเป็นอาจารย์ประจำรายวิชาได้เพียง 1 รายวิชา ณ เวลานั้นๆ เท่านั้น

สำหรับอาจารย์พิเศษที่จะเชิญมาช่วยสอนต้องมีคุณวุฒิความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและประสบการณ์การสอน โดยคัดเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวิธีการสอนที่กำหนด และต้องมีเวลาเพียงพอที่จะเตรียมการสอน และติดตามให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา ประเมินผลนักศึกษาในส่วนที่ได้รับมอบหมาย ประเมินและปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยดูจากภาระงานสอนของอาจารย์พิเศษคนนั้น (หลักการเดียวกับการคิดภาระงานของอาจารย์ดังกล่าวข้างต้น) ทั้งนี้สัดส่วนของอาจารย์พิเศษ : อาจารย์ประจำให้เป็นไปตามความเหมาะสม

(5) การพัฒนาอาจารย์

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้อง มีหน่วยงาน รับผิดชอบ และจัดทำแผน/โครงการที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาอาจารย์ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านวิจัย และที่สำคัญคือด้านการจัดการเรียนการสอน การเตรียมอาจารย์ให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล รวมทั้งการจัดทำคลังข้อสอบ จำเป็นต้องดำเนินการก่อนเปิดสอนตามหลักสูตรประมาณ 1-2 ปี

3. การรับนักศึกษา

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องดำเนินการดังนี้

(1) กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาสาขาวิชาแพทยศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแพทยสภา

(2) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกนักศึกษาต้องครอบคลุมการประเมินความรู้ทางด้านวิชาการ เจตคติต่อวิชาชีพ สุขภาพกายและสุขภาพจิต

(3) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกนักศึกษาที่กำหนดจะต้องชัดเจนมีความโปร่งใสและยุติธรรม

(4) กำหนดจำนวนนักศึกษาที่จะรับได้ในแต่ละปีการศึกษา โดยจำนวนที่รับจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

4. หลักสูตร / การบริหารหลักสูตร

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องจัดทำหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตดังนี้

(1) วัตถุประสงค์การศึกษา วัตถุประสงค์การศึกษาของหลักสูตรจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และข้อเสนอแนะจากการประชุมแพทยศาสตรศึกษาแห่งชาติ

(2) โครงสร้างหลักสูตร การจัดหมวดวิชาและหน่วยกิตของหมวดวิชาในหลักสูตรต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ประเภท 6 ปี) ของสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นการศึกษาในระดับเตรียมแพทย์ (หมวดวิชาศึกษาทั่วไป) 1 ปี ระดับปรีคลินิก (วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน) 2 ปี และระดับคลินิก 3 ปี

ในกรณีที่รับนักศึกษาที่มีคุณวุฒิสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น รับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าอนุปริญญา อาจยกเว้นหมวดวิชาศึกษาทั่วไปหรือเทียบโอนบางรายวิชาได้ตามความเหมาะสม

(3) เนื้อหาหลักสูตร

- ระดับเตรียมแพทย์ ครอบคลุมเนื้อหาในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- ระดับปรีคลินิก ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่การทำงานของร่างกายและจิตใจของมนุษย์ สาเหตุ กลไกการเกิดโรค พยาธิสภาพและพยาธิสรีรวิทยาของโรค แนวทางการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ฯลฯ โดยสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม แพทยสภา

- ระดับคลินิก ครอบคลุมความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพเกี่ยวกับโรค / ปัญหาทางด้านสุขภาพ โดยสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแพทยสภา

(4) การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามหลักการที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ใช้รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและหลากหลาย ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และประสบการณ์จริง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพแพทย์

สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดให้มีการประเมินผลนักศึกษาด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์การศึกษา

(5) การจัดทำ course syllabus การเรียนการสอนแต่ละรายวิชา มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดทำ course syllabus ที่ชัดเจนทุกรายวิชาของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) มคอ. 3 และ มคอ. 5 ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์การศึกษา เนื้อหาวิชาโดยสังเขป การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล

(6) จัดทำระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษาการประเมินผลและการตัดสินผล

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดทำระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษา การประเมินผลและการตัดสินผลไว้ให้ชัดเจน และประกาศให้อาจารย์และนักศึกษาทราบทั่วกัน ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(7) การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำหนดให้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น จากอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น ในกรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาจะต้องได้รับอนุมัติจากแพทยสภาก่อนเปิดการเรียนการสอน

(8) การจัดการศึกษา

สถาบันที่ขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต อาจจัดการเรียนการสอนโดยสถาบันเอง ตลอดหลักสูตร หรืออาจจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถาบันสมทบ หรือสถาบันร่วมผลิต

สถาบันสมทบ หมายถึงสถาบันที่มีหลักสูตรเป็นของตนเอง มีงบประมาณบริหารจัดการเอง โดยขอรับปริญญาบัตรในนามของสถาบันหลัก

สถาบันร่วมผลิต หมายถึงสถาบันที่ใช้หลักสูตรร่วมกับสถาบันหลัก และรับปริญญาบัตรในนามมหาวิทยาลัยต้นสังกัด โดยแบ่งเป็น โรงพยาบาลหลัก (Teaching hospital) โรงพยาบาลสมทบ (Affiliated hospital) โรงพยาบาลชุมชน (Community hospital)

5. การจัดการศึกษาระดับเตรียมแพทย์

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องมีการจัดการศึกษาระดับปริญญาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาระดับเตรียมแพทย์ได้อย่างสมบูรณ์ และจะต้องมีการบริหารจัดการไม่ให้อาจารย์ในภาคราชการสอนของอาจารย์ในกลุ่มรายวิชาศึกษาทั่วไปมีมากเกินไปเกินกว่ามาตรฐานภาระงานของอาจารย์ตามที่กำหนด

6. การจัดการศึกษาระดับปรีคลินิก

นอกจากความพร้อมทางด้านอาจารย์และหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องจัดหาเครื่องมือ/อุปกรณ์/สื่อเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียน

การสอนในระดับปริคณิณ และมีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการเพื่อให้เข้าใจโครงสร้างและหน้าที่การทำงานของร่างกายและจิตใจของมนุษย์ สาเหตุ กลไกการเกิดโรค พยาธิสภาพและพยาธิสรีรวิทยาของโรค แนวทางการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ฯลฯ โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแพทยสภา เครื่องมือ/อุปกรณ์/สื่อจะต้องเหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีจำนวนเพียงพอ และมีความหลากหลายเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับนักศึกษา เช่น CAL, Video, Multimedia ฯลฯ นอกจากนี้จะต้องมีบรรยากาศ เช่น กิจกรรมวิชาการทางด้านปริคณิณ กิจกรรมวิชาการร่วมระหว่างปริคณิณและคลินิณ รวมทั้งมีการให้บริการที่สำคัญต่อการเป็นสถาบันผลิตแพทย์ด้วย เช่น การตรวจทางพยาธิวิทยา การตรวจศพ เป็นต้น

7. การจัดการศึกษาระดับคลินิณ

โรงพยาบาลสำหรับการศึกษาในระดับคลินิณจะต้องมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์ที่จะกล่าวต่อไป ในกรณีที่มหาวิทยาลัย/สถาบันไม่มีโรงพยาบาลเป็นของตนเองและต้องขอใช้โรงพยาบาลอื่น จะต้องทำข้อตกลงที่ชัดเจนและลงนามโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ในข้อตกลงดังกล่าวมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา จะต้องสามารถเข้าไปร่วมดูแลการจัดการศึกษาในโรงพยาบาลได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ

โรงพยาบาลที่ใช้ในการศึกษาระดับคลินิณแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย โรงพยาบาลหลัก โรงพยาบาลสมทบ และโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลแต่ละแห่งจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในจำนวนเพียงพอที่จะสอนและดูแลนักศึกษาแพทย์ การดูแลรักษาผู้ป่วยมีคุณภาพมาตรฐานโดยได้รับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital accreditation) “ตามมาตรฐานของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)” เพื่อเป็นแบบอย่างที่ถูกต้อแกนักศึกษาแพทย์ รวมทั้งมีเครื่องมือในการตรวจวินิจฉัยและดูแลรักษาผู้ป่วยตามมาตรฐานของระดับโรงพยาบาล ดังต่อไปนี้

(1) โรงพยาบาลหลัก หรือ teaching hospital หมายถึง โรงพยาบาลที่มีการจัดการเรียนการสอนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่ง ประเภทานบริการ มีงานบริการด้านการแพทย์ต่างๆอย่างน้อย 14 สาขา อัตราส่วนนักศึกษาแพทย์ : จำนวนเตียงผู้ป่วย ต้อไม่ต่ำกว่า 1:5 ต้อชั้นปี โดยให้ค่านึงถึงอัตราการครองเตียงต้อชั้นปี (ดูภาคผนวก)

(2) โรงพยาบาลสมทบ หรือ affiliated hospital หมายถึงโรงพยาบาลที่มีการจัดการเรียนการสอนไม่เกินหนึ่งในสามของเวลาที่เรียนชั้นคลินิณในโรงพยาบาลสมทบ

(3) โรงพยาบาลชุมชน หรือ community hospital หมายถึงโรงพยาบาลที่มีการฝึกปฏิบัติงานในชุมชน ไม่นั้นผู้ป่วยใน แต่จะเน้นการดูแลเชิงรุก โดยเฉพาะการป้องกันและการสร้างเสริมสุขภาพ การฟื้นฟู การรักษาพยาบาล

จำนวนผู้ป่วยต้อมีจำนวนเพียงพอให้นักศึกษาได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติภายใต้การดูแลของอาจารย์แพทย์ตามเกณฑ์ดังนี้

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และ 5 ต้อมีโอกาสดูแลผู้ป่วยนอกอย่างน้อยปีละ 50 รายต้อนักศึกษา 1 คน และดูแลผู้ป่วยใหม่อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1-2 รายต้อนักศึกษา 1 คน

นักศึกษาชั้นปีที่ 6 ต้อมีโอกาสดูแลผู้ป่วยนอกอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 รายต้อนักศึกษา 1 คน และดูแลผู้ป่วยในอย่างน้อยวันละ 10 รายต้อนักศึกษา 1 คน

สำหรับการทำหัตถการต่างๆ นั้น ต้องมีผู้ช่วยจำนวนเพียงพอให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา

8 . ระบบการดูแลนักศึกษา

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องจัดให้มีระบบการดูแลนักศึกษาดังนี้

- (1) มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน
- (2) จัดให้มีฐานข้อมูลนักศึกษา มีระบบรักษาความลับ ซึ่งนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเท่านั้นที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูล
- (3) จัดให้มีกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ กีฬา นันทนาการ บำเพ็ญประโยชน์ และ ศิลปวัฒนธรรม
- (4) มีสวัสดิการด้านสุขภาพ ทั้งในด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย
- (5) จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาทุกคน เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการศึกษา ให้ความช่วยเหลือและป้องกันแก้ไขปัญหาการศึกษาและปัญหาอื่น และช่วยส่งเสริมเจตคติอันดีงามให้แก่นักศึกษา
- (6) จัดให้มีระบบรับเรื่องและติดตามเรื่องร้องเรียนจากนักศึกษา
- (7) จัดให้มีระบบการดูแลนักศึกษาที่พักในหอพัก

9 . อาคารสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องจัดเตรียมอาคารสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งการสอนแบบบรรยายพร้อมกันทั้งชั้นเรียน การสอนแบบกลุ่มย่อย การสอนปฏิบัติการ ฯลฯ และมีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2554

10 . หอพักนักศึกษา สวัสดิการ สโมสร สถานที่สำหรับกีฬาและนันทนาการ

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องจัดเตรียมหอพัก สวัสดิการ สโมสรนักศึกษาสถานที่สำหรับกีฬาและนันทนาการให้เพียงพอ สำหรับหอพักนักศึกษาระดับคลินิกควรอยู่ภายในหรือใกล้โรงพยาบาล และมีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทั้งนี้ควรจัดแยกพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน มีความปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาพ.ศ.2554

11 . ห้องสมุด / สื่อสารสนเทศ

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้อง จัดเตรียมห้องสมุด/สื่อสารสนเทศ ดังนี้

- (1) หนังสือ ต้องมีตำรา วารสาร และทรัพยากรสารสนเทศเหมาะสมและเพียงพอสำหรับ นักศึกษาและอาจารย์ โดยอ้างอิงตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544
- (2) สื่อสารสนเทศ ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์จัดไว้ในที่ต่างๆ ตามความเหมาะสมเพื่อให้ นักศึกษาสามารถค้นข้อมูลความรู้จากฐานข้อมูลต่างๆ ควรมีการจัดการระบบเครือข่ายให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก และทั่วถึง

นอกจากนี้ควรจัดสรรพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อให้นักศึกษาได้ใช้เป็นที่อ่านหนังสือ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อรวมกับห้องสมุดควรมีพื้นที่เพียงพอ

12 . การบริหารจัดการ

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องมีการบริหารจัดการตั้งแต่ก่อนเปิดดำเนินการดังนี้

(1) สรรหาคณาบดีและทีมผู้บริหารที่มีศักยภาพเหมาะสมที่จะดำเนินการก่อตั้งและบริหารจัดการให้การดำเนินการตามหลักสูตรเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง มีความเป็นผู้นำ มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา วิชาชีพ และการวิจัย สำหรับทีมผู้บริหารต้องมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมและกว้างขวางพอที่จะกำกับดูแลและประสานงานกับผู้รับผิดชอบการสอนรายวิชาต่างๆ ทั้งในระดับเตรียมแพทย์ ปรีคลินิก คลินิก รวมทั้งการสอนในโรงพยาบาลสมทบ

(2) จัดทำแผนดำเนินการระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีให้ชัดเจน และมีความเป็นไปได้สูง ได้แก่ แผนเตรียมอาจารย์ แผนจัดหาบุคลากรสนับสนุน แผนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการศึกษา แผนพัฒนาอาคารสถานที่และแผนจัดหาโสตทัศนูปกรณ์ แผนพัฒนางานวิจัย แผนความร่วมมือกับสถาบันที่เลี้ยง แผนความร่วมมือกับโรงพยาบาลสมทบ เป็นต้น

(3) มีแผนการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจนและเป็นไปได้เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน

(4) ต้องมีโครงสร้างและบุคลากรเหมาะสม โดยมีหน่วยงานที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินการจัดการศึกษา เช่น หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาอาจารย์และบุคลากรสนับสนุน งานทะเบียนและประมวลผล งานกิจการนักศึกษา งานประกันคุณภาพการศึกษา งานธุรการ งานการเงินการคลัง งานนโยบายและแผน เป็นต้น และมีบุคลากรที่มีคุณวุฒิและจำนวนเหมาะสมต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เช่น นักวิชาการศึกษา นักวัดและประเมินผลการศึกษา ฯลฯ

(5) ต้องจัดระบบและกลไกให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแพทย์ในประเด็นต่อไปนี้ การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและสื่อการศึกษา กระบวนคัดเลือก พัฒนาและชำระรักษาอาจารย์ รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์

ในช่วงก่อนขอเปิดหลักสูตรและระยะเริ่มต้น (ประมาณ 5 ปีแรก) ทีมผู้บริหารควรศึกษาดูงานการจัดการศึกษาจากมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่ได้เปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มาแล้ว เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนและพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานั้น เพื่อให้การเปิดสอนตามหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

13 . แหล่งเงินงบประมาณ

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะต้องแสดงให้เห็นว่ามีแหล่งงบประมาณชัดเจนและเพียงพอสำหรับการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร รวมทั้งการพัฒนาอาจารย์ตามข้อ 2 ด้วย

14 . บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

ควรมีการสรรหาบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอนที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนและมีระบบและกลไก ในการพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอน

15 . การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการประเมินสถาบัน

มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา จะต้องวางระบบการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการประเมินสถาบันไว้ชัดเจน และจัดให้มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในทุกปี และภายนอก ทุก 5 ปี ทั้งนี้เพื่อประกันคุณภาพของผลผลิต

กระบวนการตรวจประเมินและรับรองโรงเรียนแพทย์และสถาบันสมทบให้เป็นไปตามแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดย มอบหมายให้กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ดำเนินการประเมินคุณภาพตลอดจนติดตามประเมิน การบริหารจัดการ หรือปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก

1) โรงพยาบาลหลัก หรือ teaching hospital

- จำนวนเตียงผู้ป่วย ต้องไม่ต่ำกว่า 400 เตียง
- อัตราส่วนนักศึกษาแพทย์ : จำนวนเตียงผู้ป่วย ต้องไม่ต่ำกว่า 1:5
- อัตราส่วนอาจารย์แพทย์ : นักศึกษาคลินิก ต้องไม่ต่ำกว่า 1:2
- ประเภทงานบริการ มีงานบริการทางด้านการศึกษาอย่างน้อย 14 สาขา ได้แก่

สุติศาสตร์และนรีเวชวิทยา

ศัลยศาสตร์

อายุรศาสตร์

กุมารเวชศาสตร์

ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และเวชศาสตร์ฟื้นฟู

เวชปฏิบัติทั่วไป / เวชศาสตร์ครอบครัว

จักษุวิทยา

จิตเวชศาสตร์

วิสัญญีวิทยา

โสต-คอ นาสิกวิทยา

เวชศาสตร์ชุมชน / เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

นิติเวชศาสตร์

รังสีวิทยา

พยาธิวิทยา

งานบริการสาขาต่างๆดังกล่าวข้างต้น มีการให้บริการดูแลรักษาผู้ป่วยครบถ้วนทั้งการบริการผู้ป่วยนอก การบริการผู้ป่วยใน การบริบาลผู้ป่วยหนัก (ICU) การบริการผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

สำหรับงานบริการทางห้องปฏิบัติการ มีการให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ตามความเหมาะสม ส่วนการบริการตรวจทางพยาธิวิทยา มีการให้บริการตรวจเนื้อคัดสรร การตรวจทางเซลล์วิทยา และการตรวจศพ ซึ่งต้องมีการตรวจศพผู้ป่วยที่เสียชีวิตในโรงพยาบาล (ไม่รวมศพผู้ป่วยทางนิติเวชศาสตร์) ที่นำไปสู่กิจกรรมเชิงวิชาการ เช่น Clinico-pathological conference

- อุปกรณ์และเครื่องมือการตรวจวินิจฉัยและการรักษาพยาบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล จะต้องมียุภัณฑ์และเครื่องมือการตรวจวินิจฉัยและการรักษาพยาบาลอย่างน้อยตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลระดับโรงพยาบาลศูนย์ของกระทรวงสาธารณสุข

- กิจกรรมวิชาการ จะต้องมึบรรยากาศทางวิชาการที่เหมาะสมกับการเป็นสถาบันผลิตแพทย์ มีกิจกรรมวิชาการหลากหลาย เช่น Journal club, Case conference ฯลฯ รวมทั้งมีการวิจัยตามสมควร
- ห้องเวชภัณฑ์ มีการจัดระบบเวชภัณฑ์ที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขและมีเวชภัณฑ์ตามบัญชียาหลักแห่งชาติ
- ระบบเวชระเบียน มีระบบเวชระเบียนที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางการแพทย์และสาธารณสุขได้
- ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ โรงพยาบาลหลักจะต้องจัดให้การเข้าถึงวารสารทางการแพทย์ และตำราที่จำเป็นในทุกสาขาวิชา
- ที่พักนักศึกษา โรงพยาบาลหลัก จะต้องมึที่พักที่พึกให้กับนักศึกษาอย่างพอเพียง ภายในหรือใกล้โรงพยาบาล

2) โรงพยาบาลสมทบ หรือ affiliated hospital

ในกรณีที่โรงพยาบาลหลักมีจำนวนผู้ป่วยในบางสาขาไม่เพียงพอ อาจจัดให้มีโรงพยาบาลสมทบได้ และใช้เกณฑ์ จำนวนอาจารย์แพทย์ : เตียงผู้ป่วย : นักศึกษา เช่นเดียวกับโรงพยาบาลหลัก รวมทั้งมีประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลในมาตรฐานเดียวกับโรงพยาบาลหลัก ทั้งนี้มีโรงพยาบาลที่รับเป็นสถาบันสมทบต้องกำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นพันธกิจหนึ่ง

3) โรงพยาบาลชุมชน หรือ community hospital

สถาบันต้องจัดเครือข่ายโรงพยาบาลชุมชนไว้เพียงพอให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การปฏิบัติงานในชุมชนในลักษณะ community-based education โรงพยาบาลดังกล่าวควรให้บริการแบบองค์รวม โดยไม่แบ่งการบริการผู้ป่วยเป็นสาขา

การจัดเครือข่ายเพื่อรองรับ community-based education ให้รวมถึงการศึกษาสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพ เช่น โรงเรียน โรงงาน โรงงานกำจัดขยะ สถานเอนามัย หมู่บ้าน ฯลฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 12 เมษายน 2555 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2555

(นายแพทย์อานาจ กุศลนันท์)
นายกแพทยสภา